

بررسی میزان همبستگی نمرات واحدهای تئوری و عملی دانشجویان ورودی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ دانشکده دندانپزشکی یزد

تهیه کننده: امیرحسین قانون پرور

گروه هدف: مسئولان آموزشی و مدیران، سیاستگذاران آموزشی

کد طرح: ۱۷۴۴۳

زمستان ۱۴۰۳

ارزشیابی آموزشی

ارزشیابی آموزش (EE) بخش جدایی ناپذیر از سیستم آموزشی است که دارای اهداف مشخصی است. ارزشیابی فرآیندی برای آزمایش توانایی ها یا دستاوردهای دانشجو در هر زمینه ای از برنامه تحصیلی است.

آموزش دانشجویان دندانپزشکی شامل دوره های نظری و عملی (بالینی، پاراکلینیک و آزمایشگاهی) است که از نظر مدت زمان و برنامه آموزشی در کشورهای مختلف متفاوت است. این برنامه ممکن است از ۴ سال (مثلاً در هند، ترکیه و روسیه) تا ۶ سال یا بیشتر باشد.

آموزش بالینی

آموزش بالینی چه به صورت اولیه و چه به صورت مستمر باید همتا با شیوه های بالینی باشد. دانشجویان باید بتوانند از هر تجربه یادگیری، هم دیدگاه بالینی و هم نظری را کسب کنند. اساتید باید این موقعیت را فراهم کنند که دانشجویان دانش و مهارت بالینی مناسب را به دست آورند.

دندانپزشکی

دندانپزشکی به عنوان یکی از حرفه های حوزه سلامت، شغلی منحصر به فرد است که در آن هنر و علم با هم ترکیب می شوند تا به نتایج مطلوب دست پیدا کنند.

دندانپزشکان برای موفقیت در حرفه خود باید در علم، پزشکی، هوش اجتماعی، هنر و مهارت دستی توانایی بالایی داشته باشند. کار در یک ناحیه بسیار کوچک از حفره دهان نیاز به درک فضایی، هماهنگی دو دستی، یادگیری ادراکی و مهارت های حرکتی ظریف دارد.

چهار اصل اصلی آموزش مبتنی بر شایستگی وجود دارد که شامل تمرکز بر نتایج یادگیری مورد نیاز، تأکید بر کسب و توسعه توانایی ها یا مهارت ها، کاهش همزمان آموزش مبتنی بر زمان یا سهمیه محور و ارتقای استراتژی های یادگیری دانشجو-محور می باشد.

توسعه شایستگی ها در دندانپزشکی فرآیند پیچیده ای است که نه تنها نیازمند توسعه مهارت های شناختی و روانی- حرکتی است، بلکه به توسعه رفتارها و نگرش هایی نیاز دارد که به دلیل افزایش صلاحیت تکنیکی و با انجام تعاملات معنادار با بیماران، تکامل می یابند.

واحدهای تئوری و عملی

فرایند آموزش در اکثر رشته های علوم پزشکی دارای دو بخش آموزش تئوری و مهارتهای بالینی یا عملی است؛ در این میان، دندانپزشکی رشته دانشگاهی منحصربه فردی است که مهمترین و عمده ترین بخش آن، آموزش عملی می باشد. در این رشته دانشگاهی، محیط های بالینی نقش اساسی و کلیدی را در یادگیری دانشجویان به عهده دارند؛ چراکه به آنها فرصت کار با بیماران و مقابله با مشکلات واقعی را می دهند.

فاصله زیاد تئوری و عمل در دانشجویان تاثیرات منفی بر عملکرد آنها دارد؛ زیرا آنان به علت تعارضات موجود بین انتظارات استادان و واقعیت محیط کار نمی توانند خودشان را با شرایط سازگار کنند و مشکلات نامطلوبی در ابعاد جسمانی و روانی آنها بروز می کند که شامل احساس ناتوانی، افسردگی، عدم امنیت به دلیل نداشتن کارایی در محیط کار و نهایتاً کناره گیری از حرفه می باشد.

دوره های آکادمیک تئوری دندانپزشکی در دانشگاه ها به گونه ای برنامه ریزی شده است تا مستقیماً با دوره های عملی مرتبط باشد. دانشجویان مراحل انجام اقدامات دندانپزشکی را در دوره های آکادمیک می آموزند و سپس آموخته های خود را در دوره های عملی پیش بالینی (Preclinical) و بالینی مربوطه به کار می گیرند.

مطالعه ای که تأثیر آموزش بر مهارت های دستی دانشجویان و دندانپزشکان دندان پزشکی را ارزیابی کرد، نشان داد تمرین می تواند مهارت های دستی را به ویژه با مهارت بینایی غیرمستقیم بهبود بخشد.

کوریکولوم

کوریکولوم دندانپزشکی، فرصتی برای اساتید دندانپزشکی است تا به تدریج دانش، مهارت و نگرش دانشجویان را با هدف فارغ التحصیلی به یک دندانپزشک عمومی حاذق توسعه دهند. همانطور که دانشجویان از طریق برنامه درسی دندانپزشکی پیش می روند، دانش پایه به تدریج از سخنرانی ها و سمینارها به دست می آید. از سوی دیگر، توسعه مهارت های دستی (Manual Dexterity) در ابتدا با روش های پرکلینیکال روی مینی یونیت آموزشی اتفاق می افتد و سپس دانشجو درمان بیماران را تحت نظارت استاد شروع می کند.

پیام پژوهشی

با بررسی نمرات تئوری و عملی دانشجویان دندانپزشکی در بخش های مختلف آموزشی مشخص شد. همبستگی نمرات در واحدهای دندانپزشکی کودکان، اندودنتیکس، پروتز کامل، ارتودنتیکس، جامعه نگر و ترمیمی، مثبت و معنی دار بود. طبق

نتایج مطالعه، دانش تئوری و آموزش عملی گسترده (فراتر از دوره پرکلینیکال) در دندانپزشکی برای درک اهمیت و انجام صحیح مراحل درمان دندانپزشکی مورد نیاز است.

عنوان خبر

نمرات تئوری دانشجویان در اکثر واحدهای درسی دندانپزشکی تاثیر مثبتی در نمرات عملی دارد.

پیشنهادهای:

۱- در مطالعاتی مشابه همبستگی نمرات واحدهای کلینیکال و پرکلینیکال مقایسه گردد.

۲- جهت مقایسه بهتر و دست یابی به نتایج جامع تر مطالعاتی مشابه در سایر دانشکده های کشور انجام شود.

۳- تاثیر عوامل مخدوش کننده از قبیل مهارت های هنری دانشجویان یا عوامل مرتبط با استاد مربوطه بر روی نمرات تئوری و عملی بررسی شود.

منبع:

Zawawi KH, Afify AR, Yousef MK, Othman HI, Al-Dharab AA. Reliability of didactic grades to predict practical skills in an undergraduate dental college in Saudi Arabia. *Advances in Medical Education and Practice*. 2015;259-63.